Gemeente Kaag en Braassem

‘Samen bouwen aan de toekomst van onze dorpen'

RAADSAKKOORD

Gemeenteraad Kaag en Braassem

2022-2026

VOORWOORD

Samen bouwen aan de toekomst van onze dorpen.

Zeggen dat je voorstander bent van bestuurlijke vernieuwing is gemakkelijker dan ervoor zorgen dat je samen met alle andere partijen tot een raadsakkoord komt. Dat heb ik de afgelopen periode wel ondervonden. Maar het is gelukt en daar ben ik trots op. Wij als raadsleden mogen allemaal trots zijn op onszelf. Met dit akkoord gaan we namelijk bouwen aan de toekomst.

De weg naar het akkoord was niet altijd eenvoudig. Onze gesprekken ging over de inhoud maar ook over de wijze waarop wij als raad met elkaar samenwerken en ook willen werken. Er zijn momenten geweest dat we elkaar diep in de ogen moesten kijken om te beseffen dat we met elkaar door wilden en de traditie van het samenwerken wilden voortzetten. Maar dat gaan we doen, met een inhoudelijk sterk akkoord. Waarbij alle partijen de kans krijgen hun standpunten waar te maken en voor elk onderwerp zoveel mogelijk inwoners zo goed mogelijk worden bediend.

Het akkoord biedt de mogelijkheid de rol tussen college en raad scherper te organiseren. Daar waar wij het eens zijn kan het toekomstige college direct aan de slag en kunnen wij dit ook aan hen overlaten. Het zwaartepunt van ons raadswerk komt dan te liggen op de verschillen, die er natuurlijk mogen zijn. Hierover gaan wij met elkaar in debat en juist op dit punt hebben wij samen de opdracht onze gemeentepolitiek laagdrempeliger en toegankelijker te maken.

Ik dank hierbij iedereen die aan dit akkoord heeft meegewerkt, de verkenners in de verschillende fasen, de griffie, de ambtenaren en natuurlijk mijn collega raadsleden. Met elkaar hebben we de schouders eronder gezet, de gesprekken gevoerd en uiteindelijk meegeschreven aan de tekst zoals deze in het akkoord is opgenomen. Zo hebben wij letterlijk met elkaar gebouwd aan dit akkoord en met dit akkoord gaan we “samen bouwen aan de toekomst van onze dorpen”.

Namens de hele raad,

Sandra de Wagenaar,

Lijsttrekker en fractievoorzitter van PRO Kaag en Braassem

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD 3
INLEIDING 7
HOOFDSTUK 1 AKKOORD PER THEMA 9
WONEN 9
PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE 12
OMGEVINGSVISIE 15
VERKEERSVEILIGHEID, OPENBARE RUIMTE EN IBOR 17
SOCIAAL DOMEIN, IKC EN SPORTPAD 20
RECREATIE 27
DUURZAAMHEID 30
LAND- EN TUINBOUW / GEEST- EN FLORAWEG / 34
DE BAAN EN SOTAWEG 34
VEILIGHEID & HANDHAVING 38
REGIONALE SAMENWERKING 40
FINANCIEN 42
HOOFDSTUK 2: HET SAMENWERKEN IN DE RAAD 45

INLEIDING

Het raadsakkoord
Voor u ligt het raadsakkoord van de gemeenteraad van Kaag en Braassem voor de raadsperiode 2022-2026. Dit akkoord is op een bijzondere manier tot stand gekomen. Alle raadsleden hebben aan dit akkoord hun steentje bijgedragen.
Anders dan in de vorige twee raadsakkoorden is er voor gekozen om een stap verder te gaan. In het eerste raadsakkoord zijn alle overeenkomsten in standpunten beschreven. In het tweede raadsakkoord lag de nadruk op het beschrijven van de verschillen in standpunten, die vervolgens gedurende de looptijd van het akkoord besproken werden.
In dit raadsakkoord is gekozen voor een combinatie. Per thema is gezocht naar het standpunt waar een meerderheid voor in de raad is.
Met deze benaderingswijze staat scherper vast wat het college en de raad te doen staan en wat de inwoners kunnen verwachten van het gemeentebestuur in de komende vier jaar. Het is immers relatief gedetailleerd en daarom is er vanaf het begin van de raadsperiode al een commitment op de koers en de richting op heel veel thema's. Dit raadsakkoord kan daarom gerust een "raadsakkoord 3.0" worden genoemd.

De totstandkoming
Dit raadsakkoord is tot stand gekomen door onderlinge samenwerking van fracties en raadsleden. Bij deze samenwerking stonden en staan de fracties gezamenlijk aan de lat om te werken aan een beter Kaag en Braassem. Samenwerken aan het gezamenlijke doel het raadsakkoord te schrijven was samen zoeken naar een koers per thema waar nu al een meerderheid voor te vinden is.
In de praktijk kwam het erop neer dat per thema twee fracties aan het schrijven zijn gegaan. Vaak waren dat fracties die op dat thema diametraal tegenover elkaar stonden. Zij kregen de opdracht om te onderzoeken voor welke standpunt op dat thema in de raad een meerderheid te vinden is.
Opvallend is dat het kon zijn dat iemand een stuk aan het schrijven was waar de schrijver vanuit zijn politieke achtergrond het niet mee eens is. Aan de andere kant bleek ook dat standpunten die ver uit elkaar leken te liggen, al schrijvend, dichter bij elkaar lagen dan gedacht.
Het experiment mag geslaagd worden genoemd omdat er een breed raadsakkoord ligt waar iedereen zijn handtekening onder heeft gezet. Een echt raadsakkoord. Waarbij het is toegestaan om tegen te stemmen als het zover is.
De manier waarop dit raadsakkoord tot stand gekomen is heeft er ook voor gezorgd dat er een variëteit en diversiteit op de stukken onderling is ontstaan, dit benadrukt dat het een product van de gehele raad is en dat elk raadslid zijn steentje heeft bijgedragen.

De samenwerking
De samenwerking is er dus niet op gericht het bij voorbaat met elkaar eens zijn en in de raad de komende 4 jaar alleen in unanimiteit besluiten te nemen. Het is eerder erop gericht om ruimte te geven aan het debat en elkaar scherp te houden, daarbij in gezamenlijkheid te blijven kijken naar wat het beste is voor de gemeente en haar inwoners. Dus handvatten voor het goede debat en ruimte voor tegenstellingen tussen de partijen.
Zowel de raadsleden als het college kunnen de komende 4 jaar haar/zijn rol optima forma in de praktijk brengen. De raad stelt op deze manier het college in staat aan de voorkant, bij de start van

de diverse thema's al heel gericht met iets te komen. Waarbij de rollen gerespecteerd worden en iedereen in de rol blijft die daarbij hoort. De raad geeft richting mee door kaders te stellen en het college reageert vanuit zijn eigen expertise en verantwoordelijkheid.
Dit raadsakkoord onderschrijft ook de kracht van de inwoners. Zij worden betrokken en hun expertise wordt gevraagd en gebruikt om betere resultaten te boeken. De samenwerking tussen en met de inwoners is alleen goed mogelijk wanneer de raad zelf op een goede manier kan samenwerken en de leden daar energie uit halen. Niet het herhalen van de eigen mening staat centraal, die weten we immers al, maar het behalen van een goed resultaat is het doel. Een goed besluit nog beter maken omdat er een goed debat over gevoerd kan worden. Dit alles natuurlijk op basis van de democratische beginselen waarbij de meerderheid beslist en waarbij er nadrukkelijk rekening wordt gehouden met de standpunten van de minderheid.

Het proces van samenwerken
In het op 5 april 2022 gepresenteerde advies van de préverkenner, Rob van der Hoorn, staat dat in het raadsakkoord aandacht besteed zou moeten worden aan zowel de inhoud als het proces (regels vergadersysteem enz.). Ook de verkenners hebben dit onderkent en hebben daar tijdens de verkennersgesprekken expliciet aandacht aan gegeven. In hoofdstuk 2 staan de aanbevelingen, die op dat vlak zijn gedaan door de verkenners, opgenomen.

Uitvoeringsagenda 2022-2026
Zoals bij elk thema een koers en een opdracht is opgenomen is het de raadsduo's ook gevraagd om een gewenst tijdspad op te nemen. U kunt zien dat die tijdspaden onderling sterk verschillen. Staat er bij het ene thema een uitgebreide kwartaalplanning, bij een ander thema is slechts een globale streefdatum genoemd. Met het vaststellen van deze gezamenlijke koers wordt het nieuwe college gevraagd te komen tot een Uitvoeringsagenda 2022-2026, waarbij de haalbaarheid van de gewenste planning wordt afgezet tegen de som van de opdrachten aan het college, landelijke ontwikkelingen, wettelijke termijnen, ambtelijke capaciteit en zo meer. De raad zal het college vragen in het najaar met deze Uitvoeringsagenda 2022-2026 naar de raad te komen.

WONEN

Inleiding

In Kaag en Braassem hebben we te maken met een forse woningbouwopgave. Er is een grote wachtlijst voor de sociale huursector, er is een behoefte aan woningen in het middensegment. Doelgroepen, zoals jongeren, senioren, arbeidsmigranten, maar ook bijzondere woonvormen zorgen voor specifieke huisvestingsvraagstukken. Ook vanuit de regio Holland Rijnland wordt de druk opgevoerd om voldoende sociale en betaalbare woningen te realiseren. In regionaal verband worden daarnaast afspraken gemaakt over het realiseren van een aantal woningen ten behoeve van bijzondere woonvormen. De gemeente heeft enkele instrumenten om zelf te sturen op bovenstaande ontwikkelingen. Daar tegenover staat dat er op dit moment geen actief grondbeleid wordt gevoerd. De mogelijke ruimte is dan ook beperkt en hierin is de gemeente ook afhankelijk van inwoners en ontwikkelaars.

Koers

De hoofdambitie op dit thema bestaat uit het meer en sneller realiseren van woningen ten opzichte van de huidige planning. Dit geldt niet alleen als de gemeente grond in eigendom ontwikkelt, maar ook door het beter faciliteren van ontwikkelaars, als zij bijvoorbeeld plannen hebben om voor doelgroepen te bouwen. Het uitgangspunt daarbij is het realiseren van woningen in het sociale én betaalbare segment en minder focus op dure woningen (in een verhouding 30% sociaal - 40% middensegment – 30% vrije sector)[1]. Gestreefd wordt naar een zo divers mogelijk aanbod aan type woningen in alle dorpen. Om dit te kunnen realiseren gaat de gemeente actief op zoek naar (kansen op) nieuwe potentiële bouwlocaties, zowel gemeentelijk als particulier. Er moet binnen de BSD[2] gemeentebreed gezocht worden naar een verdere optimalisatie van de bouwmogelijkheden en waar dat passend is moet meer bouwhoogte toegestaan worden. Daarbij is zes lagen niet langer de bovengrens. Door anders om te gaan met groennormen (kwaliteit staat boven een strakke m²-norm per woning) en ook waar mogelijk lagere parkeernormen te gaan hanteren ontstaan mogelijkheden. Er moet ook een actieve lobby worden gestart om het bouwen aan de randen van de BSD toe te staan. Het tijdelijk vergunnen van woningen buiten de BSD wordt ingezet als middel om te voorzien in de huisvesting van specifieke doelgroepen als vluchtelingen, statushouders en/of

[1] Middensegment is een breed begrip, in algemene zin wordt met middensegment het type geschakelde woning bedoeld.
[2] BSD staat voor Bestaand Stads- en dorpsgebied

maatschappelijke opvang. Ten slotte zal ook in de komende raadsperiode regionaal moeten worden samengewerkt om de huidige woningcrisis het hoofd te bieden. Bijvoorbeeld door samen met Alphen aan den Rijn te kijken hoe grootschalige woningbouw vorm kan krijgen.

Kaders, randvoorwaarden, opdracht college

Wij geven hierbij de navolgende kaders mee:

- Snel inventariseren en schrappen van niet-wettelijke regels die de woningbouwambitie in de weg staan.
- Start onderzoek naar verruiming woningbouwmogelijkheden op eigen terrein.
- Snelle invoer van het instrumentarium om speculatie tegen te gaan.
- Aanvullende prestatieafspraken maken met de woningcorporaties voor een intensivering van hun inspanningen op het gebied van woningbouw, ook voor de realisatie van woningen in het middensegment huur.
- Opzetten van een lobby richting de provincie Zuid-Holland voor het oprekken van de grenzen van de BSD.
- Zorgen voor een snelle update inventarisatie potentiële bouwlocaties en hierbij in ieder geval de locatie gemeentehuis én de suggesties uit de vijf verkiezingsprogramma’s meenemen.

- Zorgen voor een aanscherping van de regels met betrekking tot het sociaal vereveningsfonds, waardoor het minder makkelijk wordt om af te kopen.
- Afspraken maken met de ontwikkelende partijen over een verdere verdichting van de locatie Braassemerland, met als doel daar niet alleen meer woningen te realiseren maar ook meer woningen in het sociale en betaalbare segment.
- Stel een gemeentelijke taskforce woningbouw in (breed samengesteld, dus met gebruikmaking kennis en ervaring samenleving), die als aanjager gaat fungeren voor de woningbouwopgave.
- Zet tijdelijke woonunits in voor de huisvesting van specifieke doelgroepen/vluchtelingen/ statushouders/maatschappelijke opvang.
- Mobiliseer kennis en ervaring uit de samenleving om actief mee te denken en met plannen te komen (zie bijvoorbeeld recente inventarisatie potentiële bouwlocaties inwoners Nieuwe Wetering).
- Stel regels op over de (toewijzing van) woningen in het middensegment en zoek aansluiting bij landelijke regelgeving
- Nota actief grondbeleid opstellen.
- Aansluiten bij de landelijke definities en deze voorleggen aan de gemeenteraad.
- Op basis van evaluatie samen met marktpartijen en arbeidsmigranten met een herzien beleid vesting arbeidsmigranten komen.

Indicatieve planning

- Direct oppakken van de kansen die snel tot resultaat leiden
- Concreet meerjarig actie-/uitvoeringsplan uiterlijk einde 2022, inclusief opgave van de naar boven bijgestelde bouwambities per jaar.

PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

Inleiding

Het is voor veel inwoners niet duidelijk wat de gemeenteraad en het college precies doen, welke prioriteiten er zijn en welke taken de gemeente uitvoert. Terwijl het takenpakket van gemeenten groeit, daalt het vertrouwen in het bestuur. Daar willen we verandering in brengen. We gaan samen met de inwoners aan de slag. We streven ernaar dat inwoners zich actief onderdeel voelen van de gemeente. We gaan meer gebruik maken van de kennis, ervaring en betrokkenheid van inwoners én ondersteunend zijn aan de initiatieven uit de samenleving.
Inwoners zo vroeg en passend mogelijk betrekken bij onze opgaven en projecten, en als gemeente aansluiten ook ruimte geven aan initiatieven van inwoners is de komende periode dus een essentiële opgave. Hier gaan we extra aandacht aan besteden. Hoe we inwoners betrekken en welke instrumenten we verkennen hebben we afgesproken in het raadsvoorstel Inwonerparticipatie en het initiatiefvoorstel ''invloed aan de voorkant, en verder''. Dit zal de basis vormen voor een doorontwikkeling van participatie en communicatie waarbij we met meer structuur gaan werken en beter de afweging kunnen maken wat, wanneer, passend en nodig is.
Duidelijke en begrijpelijke communicatie is een basisvoorwaarde in de samenwerking met inwoners, organisaties en ondernemers. De communicatievisie vormt hiervoor de basis. Hierin staat beschreven welke basistaken cluster communicatie uitvoert en staan interne en externe acties beschreven die in de komende periode worden opgepakt. Ook staan ambities benoemd voor de komende periode die nu nog niet ingevuld kunnen worden. Zonder communicatie geen participatie. Inwoners betrekken bij de zaken die voor hen dichtbij en belangrijk zijn is daarbij het uitgangspunt.

Koers

De raad wenst een actieve en vernieuwende koers op het gebied van participatie. We gaan door op de weg die we de afgelopen jaren zijn ingeslagen. Hiervoor nemen we de bestaande kaders als basis maar is een gestructureerd overzicht nodig. Dit zorgt ervoor dat er een scherpere keuze gemaakt kan worden over de manier waarop participatie kan bijdragen en in welke vorm. Dit is belangrijk om ook richting de inwoners de doelen en verwachtingen duidelijk te kunnen maken.
De komende raadsperiode wordt er gewerkt aan nieuwe instrumenten en nieuwe vormen van participatie. Om dit te ontwikkelen zullen we budget beschikbaar stellen. We willen de kansen die digitalisering biedt benutten, maar een bewuste keuze kunnen maken tussen digitaal en fysiek passend bij het project of onderwerp.
Het is voor de raad belangrijk dat de gemeente een partner is bij de vele initiatieven en ideeën die leven in onze gemeente. Om die rol beter te kunnen vervullen ontwikkelen we de ''groene golf-ambtenaar'' verder door om inwoners en ondernemers van begin tot eind te begeleiden in

gemeentelijke procedures. Daarnaast willen we inwoners meer zeggenschap geven door een initiatievenfonds en dorps- en burgerbegrotingen te gebruiken. Hiermee kunnen inwoners zelf bepalen wat er met het geld gebeurt.
Het is voor de raad belangrijk dat inwoners tijdig en begrijpelijk geïnformeerd en betrokken worden bij zaken die voor hen belangrijk zijn. Inwoners staan via alle verschillende kanalen continue in contact met de gemeente. Daar wil de raad goed op inspelen door te zorgen voor passende en begrijpelijke communicatie voor alle inwoners.

Kaders, randvoorwaarden, opdracht college

- Het doel van de participatie staat altijd centraal. Daarom krijgt participatie een structurelere werkwijze en ontwikkelprogramma. Hierdoor wordt het makkelijker om aan de hand van het doel te bepalen of we communiceren(informeren) of participeren (samen denken, samen doen, samen beslissen, samen leren.) Dit wordt vooraf duidelijk gemaakt zodat dit transparant gecommuniceerd kan worden en er geen verkeerde verwachtingen ontstaan.
- Bij het opstellen van nieuw beleid gaan we uit van ''samen denken''. Hierbij betrekken we inwoners, dorpsraden, professionals en belanghebbende en maatschappelijke organisaties. Hierdoor maken we gebruik van de kennis, ervaring en betrokkenheid van de samenleving.
- We ontwikkelen nieuwe en bestaande instrumenten om inwoners te ondersteunen en ''de weg te wijzen'' door het gemeentehuis. Hierbij gebruiken we de digitale mogelijkheden maar vergeten we niet de fysieke communicatie.
- We passen de werkwijze aan op het project, doelgroep of thema. Hierbij wordt bepaald of participatie noodzakelijk is. Soms is informeren voldoende.
- Daarnaast willen we inwoners meer zeggenschap geven door een initiatievenfonds/dorps- en burgerbegrotingen te gebruiken. Over de precieze invulling, eigenaarschap en de omvang van het bijbehorende budget bestaan bij de partijen verschillende opvattingen. Het college wordt gevraagd met een voorstel te komen. Wel is duidelijk dat het in de uitvoering moet aansluiten op de beleidsdoelen van de gemeente en dat het opmaken van het budget geen doel op zich mag zijn.

- Participatie moet ontwikkeld worden en daarvoor wordt een apart budget beschikbaar gesteld zodat de ontwikkelkosten niet meer op de individuele projecten komen te liggen en niet elk project zijn participatie hoeft te ontwikkelen
- Bij overheidsparticipatie wordt de gemeenteraad vooraf om kaders gevraagd zodat hij zich daarna meer op de achtergrond kan houden maar niet verrast wordt door het eindresultaat. Indien nodig worden hierbij ook afspraken gemaakt over tussentijdse terugkoppeling naar de gemeenteraad.

Indicatieve planning

- Uitvoeringsplan eind 2022
- Participatiebudget en structurele werkwijze zo snel mogelijk
- Inrichting nieuwe instrumenten voor 2024 te gebruiken

OMGEVINGSVISIE

Inleiding

Omgevingswet
Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. De invoering van de Omgevingswet staat gepland voor 1 januari 2023. De Omgevingswet biedt meer ruimte voor lokaal maatwerk en leidt tot een betere en snellere besluitvorming.

Omgevingsvisie en omgevingsplan
De Omgevingsvisie is samen met organisaties en inwoners opgesteld. In deze visie komen zowel het fysiek als sociaal domein samen om zo integraal de opgaven van onze gemeente op te pakken.
In oktober 2020 is de eerste Omgevingsvisie vastgesteld door de gemeenteraad en in januari 2022 de meest recente versie: de Omgevingsvisie 2.0. De Omgevingsvisie is opgedeeld in een aantal grote thema's, zoals gezondheid, duurzaamheid en wonen. Binnen die thema's is een aantal opgaven geformuleerd die worden toegelicht. Daarbij worden eventuele doelen benoemd. De basis is vastgesteld op basis van een uitgebreid participatietraject. Er mag zeker ruimte zijn voor gepaste trots; niet veel gemeenten hebben een vastgestelde Omgevingsvisie, laat staan een geüpdatete versie. We zijn op de goede weg!
De Omgevingsvisie is een document dat periodiek moet worden herzien. De gemeente en samenleving zijn immers continu in beweging. Daarnaast wordt er hard gewerkt aan het opstellen van het omgevingsplan. In het omgevingsplan komen alle regels rond tot de fysieke leefomgeving samen. De Omgevingsvisie vormt hierbij een belangrijk uitgangspunt. In de afgelopen periode is er op verzoek van de raad gewerkt aan gebiedsgerichte programma's, waarin de verschillende gebiedstypen van onze gemeente verder zijn uitgewerkt. Met de concrete uitspraken over activiteiten per gebied kan er verder invulling gegeven worden aan het omgevingsplan; waarbij opgemerkt dat de verdieping bij het gebiedstype Land- en Tuinbouw nog plaats moet vinden.

Koers

Het uitgangspunt is de integrale benadering en de Omgevingsvisie als overkoepelend document. Dit in plaats van verschillende sectorale visies. De in de afgelopen jaren nieuw ontstane visies en regionale documenten moeten ook verwerkt te worden in de Omgevingsvisie (denk aan de Warmtevisie, de Woonagenda, etc.). De houding van uitnodigende planologie[3] is het uitgangspunt.

[3] Bij uitnodigende planologie bepalen overheden op hoofdlijnen waar ruimtelijk wel of geen veranderingen gewenst zijn met het oog op lange termijn prognoses en te beschermen waarden. Het is planologie waarbij overheden zich uitnodigend en faciliterend opstellen tegenover initiatiefnemers.

Hierbij gaan we uit van zoveel mogelijk kwalitatieve afwegingscriteria in plaats van harde kaders. Kwaliteit is een subjectief begrip en zal nader gespecifieerd en vooral onderbouwd moeten worden. De rechtszekerheid moet hierbij niet uit het oog verloren worden.
De Omgevingsvisie wordt periodiek op thema's herzien, aangescherpt en/of geconcretiseerd. Het is noodzakelijk om de visie concreter te maken. Ook verdient onze eigen visie versus het provinciaal beleid meer nuance; we mogen best wat vaker een eigen stelling innemen. Hierbij is goede communicatie richting inwoners en ondernemers extra belangrijk.
Thema's die in de eerstvolgende versie van de Omgevingsvisie een plek moeten krijgen zijn (in volgorde van prioriteit):

- Wonen (aanscherping richting meer wonen, concrete locaties en betaalbaarder programma, afgestemd op regionale woonagenda Holland Rijnland);
- Land- en tuinbouw (buitengebied, Geest- en Floraweg, De Baan en Sotaweg);
- Recreatie en toerisme.

Kaders, randvoorwaarden, opdracht college

- Duidelijk plan van aanpak wanneer welk thema aan de orde komt en op welke manier tot stand wordt gebracht met onderstaande tijdsindicatie.
- Op iedere versie een helder (participatie)proces.

Indicatieve planning

- Q3/Q4 2022: Kort na de installatie van het nieuwe college het uitvoeringsplan met elkaar vaststellen ('visie op de visie' en uit te werken thema's in eerstvolgende versie Omgevingsvisie).
- Q1 2023: Omgevingsplan (buitengebied) om te bekijken of de visie aansluit en andersom.
- Q2 t/m Q4 2023: afronding en vaststelling omgevingsplan (buitengebied).
- De discussie uit het omgevingsplan buitengebied en de mogelijke thema's en onderwerpen die worden uitgewerkt zullen moeten worden aangepast in de Omgevingsvisie.
- Q4 2023: Vaststelling Omgevingsvisie 3.0 inclusief:
    - Wonen;
    - Land- en tuinbouw;
    - Recreatie en toerisme.
- 2024: Uitgebreide analyse.
- Q4 2025: Vaststelling Omgevingsvisie 4.0.

VERKEERSVEILIGHEID, OPENBARE RUIMTE EN IBOR

Inleiding

Verkeer en Mobiliteit
Het streven, ook voor de komende jaren, is om al onze kernen bereikbaar en verkeersveilig te krijgen en te houden. Met de raadsbrede ambitie om de komende jaren meer te gaan bouwen wordt het belang hiervan alleen maar groter. Aanpak van (potentiële) knelpunten krijgt de komende jaren dan ook prioriteit. Hierbij wordt onder meer ingezet op een uitbreiding van het aantal 30 km/u wegen. Daarnaast hoort verkeersveiligheid en een goede verkeersafwikkeling altijd een belangrijk thema en randvoorwaarde te zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen, zodat de ontsluiting (en veiligheid) in bepaalde kernen niet (nog verder) onder druk komt te staan. Daarnaast blijft er aandacht voor gedragsbeïnvloeding.
Naast aandacht voor de (verkeers)veiligheid en de bereikbaarheid is ook de verdere verduurzaming van de mobiliteit een belangrijk thema, dat de komende jaren opgepakt moet worden.

IBOR, kunstwerken[4] en openbare ruimte
Een schone, hele, veilige en toegankelijke openbare ruimte is een belangrijke basis voor de leefbaarheid in onze dorpen. Onze inwoners zien dit ook en vragen daar aandacht voor. Een goed beheer en onderhoud daarvan is daarbij van groot belang. Alle partijen hebben hier in hun verkiezingsprogramma's dan ook aandacht voor gevraagd. Op het gebied van beheer en onderhoud van de openbare ruimte, met name bij wegen en kunstwerken, zien we voor de komende jaren forse (financiële) uitdagingen. Voor beide onderwerpen geldt dat zowel arbeid als grondstoffen de afgelopen jaren fors duurder zijn geworden. Investeren in een goede kwaliteit van ons openbaar groen is niet alleen van belang voor de leefbaarheid, maar ook als onderdeel van de noodzakelijk te nemen klimaatadaptieve maatregelen. Extra middelen zijn nodig om het noodzakelijk beheer en onderhoud, maar ook onze ambities voor de openbare ruimte als het gaat om duurzaamheid en klimaatadaptatie, de komende jaren in te vullen.

Koers

Verkeersveiligheid is een belangrijk aandachtspunt van de nieuwe raad. Het belang van dit thema neemt verder toe als we meer willen bouwen. Een snelle aanpak van de (belangrijkste) bestaande knelpunten, zoals verbetering van de fietsveiligheid en de veiligheid rondom scholen en sportcomplexen, staat voorop. Ook het voorkomen van nieuwe knelpunten op het gebied van

[4] Met (civiele) kunstwerken worden bouwwerken zoals bruggen, viaducten, tunnels, dammen en kademuren bedoeld

verkeer en verkeersveiligheid hebben hoge prioriteit. Daarnaast zal er een nieuwe koers moeten worden ontwikkeld op het gebied van mobiliteit (minder focus op auto), ook in relatie tot onze bouw- en duurzaamheidsambities.

Bij *IBOR kunstwerken en openbare ruimte* blijft schoon, heel en veilig het uitgangspunt. De toegankelijkheid van onze openbare ruimte verdient daarbij bijzondere aandacht. Het thema duurzaamheid/klimaatadaptatie moet een belangrijke plek krijgen in de aanleg, het beheer en het onderhoud van onze openbare ruimte. Het terugdringen van verharding en investeren in kwalitatief goed groen dragen daaraan bij. Dit zal zowel in het beleid rond de openbare ruimte, maar vooral ook bij de uitvoering ervan nadrukkelijk moeten worden meegenomen. Deze ambities kosten geld. De komende jaren zal er in onze begroting dan ook voor gezorgd moeten worden dat de financiële middelen toereikend zijn voor een beheer en onderhoud in lijn met onze ambities op gebied van kwaliteit en duurzaamheid

Kaders, randvoorwaarden, opdracht college

Verkeersveiligheid:

- Op korte termijn een knelpuntenanalyse maken op het gebied van verkeersveiligheid. Maak gebruik van de kennis van inwoners en inventarisatie fietsersbond. De financiële consequenties verwerken in de begroting van 2023 om een snelle start te maken.
- Zoveel mogelijk “werk met werk maken”. Waar mogelijk treffen van maatregelen ter verbetering van de verkeersveiligheid koppelen aan reeds gepland beheer/onderhoud.
- Maak bij inventarisatie onderscheid tussen de eventueel noodzakelijke grootschalige (weg)reconstructies en projecten waar snel resultaat bereikt kan worden (bijv. aanleg zebrapaden, aanleg drempels).
- Ambities kosten geld en niet alles kan uitgevoerd worden in de komende raadsperiode.
- Concreet meerjarig uitvoeringsplan, zodat raad en inwoners voortgang kunnen monitoren.

IBOR, kunstwerken en openbare ruimte:

- Zorg voor inzicht in de technische kwaliteit van de openbare ruimte (dit vraagt specifiek onderzoeksbudget).
- Zorg voor beleids- en beheerplannen op de verschillende onderdelen, inclusief keuzemogelijkheden raad v.w.b. de kwaliteitsniveaus (beeldkwaliteit én technisch) en bijpassende budgetten.
- Zorg ervoor dat duurzaamheid/klimaatadaptatie (o.a. vergroenen van het grijs, kwalitatief goed groen met meer bomen) integraal onderdeel is van alle plannen m.b.t. de openbare ruimte (dus niet alleen de uit-/inbreidingsplannen maar ook bij plannen in het kader van groot onderhoud/vervanging).
- Ambities kosten geld. Zorg voor voldoende dekking, maar uitgangspunt daarbij is wel het zo efficiënt mogelijk omgaan met de middelen door zoveel als mogelijk werk met werk te maken.
- Maak bij inventarisatie onderscheid tussen de eventueel noodzakelijke grootschalige (weg)reconstructies en eenvoudig te realiseren maatregelen die bijdragen aan het vergroten van de verkeersveiligheid.
- Ambities kosten geld en niet alles kan uitgevoerd worden in de komende raadsperiode.
- Concreet meerjarig uitvoeringsplan, zodat raad en inwoners voortgang kunnen monitoren

Indicatieve planning

Verkeersveiligheid:

- Q3 en 4: Inventarisatie en prioritering/meerjarenplanning voor einde jaar gereed;
- Vooruitlopend op vaststelling definitieve financiële kaders, in begroting 2023 alvast reservering opnemen zodat snel kan worden gestart.

IBOR kunstwerken en openbare ruimte:

- Q3 en Q4 uitvoeren quickscan naar reëel benodigde beheer en onderhoudsbudgetten.
- Op basis van de quickscan in de begroting 2023 e.v. gaan werken met reële(re) beheer- en onderhoudsbudgetten.
- Uiterlijk 2023 vaststellen meerjarige beleids- en beheerplannen voor de verschillende onderdelen openbare ruimte.

SOCIAAL DOMEIN, IKC EN SPORTPAD

Inleiding

Iedereen moet kunnen meedoen
Wij hebben in Kaag en Braassem de ambitie dat onze inwoners (jong en oud) zoveel mogelijk kunnen deelnemen aan het dagelijks leven, dat zij zich kunnen ontwikkelen, thuis / in de eigen leefomgeving kunnen blijven wonen en de regie op hun eigen leven kunnen behouden en/of kunnen gaan nemen. Veel inwoners kunnen dit op eigen kracht of met hulp van vrienden en familie. Sommige inwoners hebben daar professionele hulp en ondersteuning bij nodig.

De afgelopen jaren is het beroep op professionele hulp en ondersteuning toegenomen. Dat zien we vooral bij jeugdhulp, maar ook bij Wmo-ondersteuning en bij inkomensondersteuning. Ook zien we dat het aantal huishoudens en inwoners groeit (o.a. door de nieuwbouw in onze gemeente). Het aantal en aandeel ouderen neemt ook toe. In 2030 is meer dan een kwart van onze inwoners 65 jaar en ouder. De ondersteuning en voorzieningen in onze gemeente (zoals IKC's, sport- en cultureel aanbod) moeten op deze ontwikkelingen aansluiten om zo de leefbaarheid in de kernen te behouden en het welzijn van onze inwoners te vergroten.

De komende jaren staan we dan ook voor een flinke uitdaging. Samen met onze partners voldoende aanbod aan voorzieningen en ondersteuning bieden en daarbij de kosten beheersbaar houden. Dit betekent dat we efficiënt met onze middelen om moeten gaan en de krachten die er binnen de samenleving en bij onze inwoners zijn nog meer moeten benutten, bundelen en op elkaar laten aansluiten.

Koers

Sturingsvisie
Vertrouwen, verbinden en verantwoordelijkheid zijn al langere tijd kernbegrippen binnen Kaag en Braassem. Deze begrippen vormen de basis van de sturingsvisie van onze gemeente. Wij omarmen deze visie en willen deze ook de komende jaren vasthouden. Wij blijven sturen op doelen en resultaten, wij blijven inzetten op samenwerking en een integrale aanpak, wij vertrouwen op onze inwoners en professionals en pakken samen met hen, vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid, de opgaven in onze gemeente op. We zetten in op langdurige (resultaat)afspraken met onze partners, omdat we ons beseffen dat voor het realiseren van verbindingen en vernieuwingen vaak continuïteit nodig is. Wél willen we de knelpunten in de praktijk aanpakken, zoals de huidige wachtlijsten in de jeugdhulp en de kloof tussen preventie en zorg.

Ambitie
We focussen ons de komende jaren op het bieden van bestaanszekerheid, het realiseren van kansengelijkheid en het makkelijker maken van gezond leven. In ons beleid moeten deze speerpunten steeds terugkomen en onze middelen richten we met name op deze speerpunten. We zien hierbij de volgende opgaven.

Bestaanszekerheid bieden
- Binnen bestaanszekerheid zetten we met name in op:
- het versterken van de sociale basis
- het vroeg signaleren van (verborgen) hupvragen
- het bieden van ondersteuning

Een sterke sociale basis: uitgaan van de kracht van de samenleving
Voor inwoners, gezinnen en huishoudens is het belangrijk om onderdeel van een groep te zijn, om van betekenis te kunnen zijn voor een ander, om zo met elkaar de uitdagingen en belemmeringen die een ieder in zijn of haar leven tegenkomt het hoofd te bieden.

De wijk kan zo'n plek zijn waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. We willen de sociale cohesie in de wijk versterken door in te zetten op het thema 'ontmoeten'. Dat doen we met het ontwikkelen van plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, samen kunnen eten of aan activiteiten kunnen deelnemen. Hierbij willen we het eigenaarschap voor de wijk zoveel mogelijk overdragen aan de wijk zelf, uiteraard met ondersteuning vanuit de gemeente en/of haar partners.

Vrijwilligers en verenigingen vormen een belangrijke basis in onze gemeente. Wij waarderen hen en willen hen steunen zodat zij hun waardevolle werk kunnen voortzetten. We willen de energie die we bij hen zien benutten, o.a. om een beweging te realiseren van professionele zorg naar hulp in en door de samenleving. Hierbij kan gedacht worden aan het verbinden van sport en (jeugd)hulp en aan het hiervoor benutten van maatschappelijk vastgoed.

Vroegsignaleren van vragen en bieden van passende ondersteuning
Wij vinden het belangrijk dat kwetsbare inwoners op tijd in beeld zijn, of het nu gaat om inwoners die problemen ervaren met opgroeien en opvoeden, het zelfstandig wonen, deelnemen aan de samenleving of moeite hebben om financieel rond te komen. We zorgen er daarom voor dat inwoners die vragen hebben, deze zelf laagdrempelig ergens kunnen stellen. We moeten in staat zijn om vragen tijdig te signaleren en erop af te gaan bij mensen die geen hulp kunnen of willen vragen.

Wanneer hulp nodig is (aanvullend op het sociale netwerk en voorzieningen in de wijk), zorgen we dat deze hulp dichtbij beschikbaar is voor diegenen die dat echt nodig hebben.
Daarbij zijn wij vanaf 2023 als gemeente verantwoordelijk voor het bieden van beschermd wonen. In 2022 geven we deze nieuwe taak vorm, samen met Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop. Ook gaan we op zoek naar locaties voor prikkelarme woonvormen, de zogenaamde skaeve huse. We volgen hierbij een transparant proces.

Gezond leven makkelijker maken
In 2021 hebben wij als gemeente een lokaal preventieakkoord en in 2020 een lokaal sportakkoord gesloten samen met onze lokale partners. Vanuit deze akkoorden willen we ook de komende jaren samen met onze partners én onze inwoners blijven inzetten op het bevorderen van een gezonde en

actieve leefstijl. We werken aan een rookvrije generatie, we stimuleren en faciliteren meer bewegen en het matigen van (overmatig) alcoholgebruik, maar ook aan een inclusief en gezond sportklimaat. We werken hierbij vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid: niet de ziekte van de inwoner staat centraal maar de veerkracht en de mogelijkheden van de inwoner. We werken met elkaar aan de beweging “Van dure specialistische zorg …. naar hulp in en door de samenleving”.

Om het leven makkelijker te maken wordt toegankelijkheid de komende raadsperiode een extra speerpunt. Hierbij gaat het om de toegankelijkheid van onze straten, stoepen, openbaar vervoer en publieke ruimtes. Naast fysieke beperkingen kijken we ook naar verstandelijke beperkingen en het ontbreken van vaardigheden, bijvoorbeeld laaggeletterdheid en verminderde digivaardigheid. Het doel is dat iedereen mee kan doen in de samenleving.

Kansengelijkheid vergroten

Jeugdhulp
Er zijn veel ontwikkelingen gaande binnen de jeugdhulp: wachtlijsten, arbeidskrapte en een continu hoog aantal jeugdigen en gezinnen dat een beroep doet op jeugdhulp. Daarnaast wordt landelijk gekeken naar de reikwijdte van jeugdhulp en naar het schaalniveau waarop jeugdhulp georganiseerd moet worden. Tegen deze achtergrond hebben wij als gemeente de opgave om de jeugdhulp voor 2024 en daaropvolgende jaren te organiseren. We zetten hierbij, samen met de gemeenten Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop, in op een kwalitatief goede en betaalbare jeugdhulp binnen de Rijnstreek.

Ontwikkeling IKC’s
Kaag en Braassem heeft een forse ambitie waar het gaat om de realisatie van Integrale Kindcentra in de dorpen. Zo werden in de afgelopen jaren al voorzieningen gerealiseerd in Roelofarendsveen, Hoogmade, Leimuiden en Rijnsaterwoude. Momenteel wordt hard gewerkt aan het KC Noord in Roelofarendsveen/Oude Wetering, Woubrugge en de noodzakelijke uitbreiding van de Kaskade/de Kiem in Roelofarendsveen. In de toekomst zal er ook nog de opgave zijn van school en kinderopvang in Rijpwetering/Oud Ade.

Cultureel aanbod
Kunst en cultuur brengt mensen bij elkaar en in contact. Hierdoor voelen mensen zich verbonden met elkaar en de gemeente. Vele vrijwilligers maken het mogelijk dat inwoners in verenigingsverband sporten en met kunst en cultuur bezig zijn. Bijvoorbeeld door het organiseren van evenementen en festivals. Dit is heel waardevol en willen we blijven ondersteunen. Daarbij betrekken we ook de leesbevordering.

Het college is per motie gevraagd samen met inwoners, vrijwilligers en verenigingen te onderzoeken hoe de maatschappelijke doelstellingen van de bibliotheek Leimuiden behouden kunnen blijven. Komende raadsperiode gaan we daar graag het gesprek over aan.

Sportpad
In 2021 is het 'Masterplan Sportpad' vastgesteld. De afgelopen periode is dit plan in twee deelprojecten uitgewerkt, te weten KC Noord/Tweesprong (fase 1) en verenigingen (fase 2). Op basis van de kaders in het Masterplan Sportpad wordt voor fase 1 gewerkt aan een concreet kredietvoorstel en wordt voor fase 2 een businesscase uitgewerkt waarbinnen naast de ruimtelijke componenten ook een dekkingsvoorstel moet worden geformuleerd.
Wij hebben de ambitie om een toekomstbestendig gebied te realiseren waar sport, cultuur, onderwijs, wonen en zorg voor alle inwoners van 0-100 jaar samen komen, in het hart van het dorp. We willen daarom vasthouden aan deze ingezette koers. Wel maken wij ons zorgen over de kostenontwikkeling (als gevolg van oplopende kosten door landelijke ontwikkelingen) en de dekking van deze kosten. Dit betekent dat we realistisch moeten zijn over wat mogelijk is en wellicht keuzes moeten maken. Bij het maken van deze keuzes gaan we uit van wat nodig is, houden we rekening met toekomstige ontwikkelingen, maken we gebruik van de energie die er is en kijken we naar de wensen en behoeften van de inwoners.

Kaders, randvoorwaarden, opdracht college

Financiën

Sociaal domein
De uitgaven in het sociaal domein moeten beheersbaar blijven om zo de voorzieningen en de hulp en ondersteuning betaalbaar te houden. Wij vragen het college om de menselijke maat in beleid en uitvoering te hanteren én om oneigenlijk gebruik te voorkomen en aan te pakken. Effectiviteit en efficiëntie in de uitvoering zijn leidend. Dit betekent het uitzetten van goede en realistische opdrachten, het stevig sturen op de uitvoering van deze opdrachten en waar mogelijk het samen werken met andere gemeenten. Wij realiseren ons dat hierbij niet alleen naar de korte termijn gekeken moet worden, maar vooral naar effecten op de lange termijn. Besparingen op de korte termijn kunnen immers leiden tot hogere kosten op de lange termijn.

Sportpad
Het Sportpad is één van de grotere opgaven in onze gemeente in de komende periode. De ontwikkeling van het Sportpad biedt unieke kansen voor de huidige en toekomstige inwoners.

Fase 1
We geven het college de opdracht om in het najaar een kredietvoorstel aan de raad voor te leggen, waarbij rekening is gehouden met de laatste ontwikkelingen.

Fase 2
We roepen het college op om in gesprek met de verenigingen te gaan over fase 2. Onderwerp van dit gesprek is om ambitie, gewenst kwaliteitsniveau en financiële mogelijkheden en verantwoordelijkheden in balans te brengen. Hierbij zullen we scherp moeten kijken of we naast de huidige kostendragers een aanvullende gemeentelijke bijdrage wenselijk en verantwoord is. Dit ook in relatie tot de vraag uit andere kernen.

Sturing
Het sociaal domein vormt financieel gezien een aanzienlijk onderdeel van onze gemeentelijke begroting. Wij willen de komende jaren meer in positie komen om vooraf te kunnen sturen op de kaders voor de opdrachten voor het bieden van welzijn, hulp en ondersteuning én om gedurende de uitvoering van deze opdrachten te kunnen bijsturen. Wij vragen het college daarom om tijdig betrokken te worden bij nieuwe opdrachten en goed geïnformeerd te worden over ontwikkelingen. Om te kunnen bijsturen is het ook nodig dat bij (nieuwe) opdrachten een zekere flexibiliteit ingebouwd wordt.

Samenwerking in de Rijnstreek
Kaag en Braassem werkt binnen het sociaal domein al jaren intensief samen met Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop. Dit vanuit de overtuiging dat we samen meer kunnen bereiken en het beter kunnen doen voor onze inwoners. Door de samenwerking en het bundelen van kennis en expertise werken we efficiënter. We werken hierbij vanuit een gezamenlijke visie op het sociaal domein en vanuit een zelfde wijze van sturen. We geven het college de opdracht om deze samenwerking de komende jaren te intensiveren en daarbij te kijken naar mogelijkheden om ambtelijke capaciteit te delen.

Cultureel aanbod
We vragen het college samen met De Driemaster te kijken hoe we het culturele aanbod ondersteunen en hoe dit verbeterd kan worden. Daarna kunnen we besluiten of hier extra middelen voor nodig zijn.

We vragen het college om het onderzoek rondom de bibliotheekfunctie Leimuiden voor 1 oktober 2022 met de raad te bespreken.

Indicatieve planning

Enkele opgaven hebben een termijn waarbinnen de betreffende opgave gerealiseerd moet zijn. Hieronder geven wij aan wat deze termijn per opgave is.

Ondersteuning met Wonen
- Q3 2022: afronding aanbesteding. Bekend is welke aanbieders Ondersteuning met Wonen in onze gemeente gaan uitvoeren en de overeenkomst(en). De overeenkomst met deze aanbieders is gesloten.
- 1 januari 2023: startdatum nieuwe overeenkomsten.

Skaeve huse
- In 2022 worden meerdere locaties doorgelicht
- Q1 2023: keuze gemaakt voor een locatie
- Q4 2023: realisatie van de skaeve huse

Jeugdhulp
- Q1 2023: moet helder zijn op welke wijze wij de jeugdhulp willen organiseren
- Q3 2023: afronding proces om te komen tot nieuwe overeenkomst. Na de zomer van 2023 moet bekend zijn wie de jeugdhulp vanaf 2024 gaat vormgeven en uitvoeren
- 1 januari 2024: startdatum nieuwe overeenkomst

Sportpad
- Q3 2022: helderheid over de potentiële bijdrage uit de vrijvallende locaties
- Q4 2022: dekkingsplan fase 2 en besluit over vervolg van deze ontwikkeling
- Q4 2022: bestemmingsplan ter inzage

KC Noord
- Q3/Q4 2022: kredietvoorstel fase 1
- Q4 2022: bestemmingsplan ter inzage
- Q3/Q4 2023: start sloop sporthal
- Q2/Q3 2025: oplevering zwembad en kindcentrum
- Q3 2026: oplevering sporthal en ‘hart’

IKC Woubrugge
- Q3 2022: definitieve keuze locatie IKC Woubrugge
- Q3 2022: definitieve keuze vrijvallende locatie woningbouw

- 2023: ontwerpfase
- 2024: aanbesteden (en mogelijk financieel bijsturen)
- 2025: bouw/oplevering

Uitbreiding IKC Kaskade/Kiem
- Q2 2022: kredietvoorstel uitbreiding Kaskade en infrastructuur
- Q2 2023/Q3 2023: start bouw uitbreiding
- Q4 2023: oplevering uitbreiding

IKC Rijpwetering
- Q1 2026 verkenning

RECREATIE

Inleiding

De raad heeft de ambitie om de gemeente Kaag en Braassem te profileren en manifesteren als recreatiegemeente. Het doel is om Kaag en Braassem op het gebied van recreatie en toerisme aantrekkelijk te houden voor de recreant, ondernemer en inwoner.
Een van de belangrijkste partners hierin is Stichting Kaag en Braassem Promotie. Zij voeren de toeristische en recreatieve marketing en promotie uit voor activiteiten en evenementen en versterken zo het 'merk' Kaag en Braassem. De komende periode gaan we dat 'merk' Kaag en Braassem verder lading geven, uitwerken en verdiepen.
De voorbije jaren is een stevig netwerk opgebouwd tussen (recreatie)ondernemers, evenementenorganisatoren en betrokken inwoners. De afgelopen jaren hebben we vanuit onze rol als regiegemeente samen met Kaag en Braassem Promotie gewerkt om ondernemers en initiatiefnemers te faciliteren in recreatieve en toeristische planvorming. De stichting helpt ondernemers ook bij het aanvragen van (bijvoorbeeld Provinciale) subsidies.

Koers

De komende jaren willen we vanuit de gemeente actiever bijdragen aan de ontwikkelingen op het gebied van recreatie. Hiervoor maken we samen met de ondernemers, inwoners en Stichting Kaag en Braassem Promotie een visie. Hierin laden en verdiepen we het ''merk'' Kaag en Braassem, dit landt in de Omgevingsvisie. We gaan uit van recreatie die gericht is op het beleven van de omgeving, voor eigen inwoners en voor bezoekers. We richten ons op het behouden van de groene en blauwe structuur van Kaag en Braassem. Wandelen, fietsen en varen heeft prioriteit. Het uitgangspunt wordt dat we Kaag en Braassem mooier maken.
Er is veel water in Kaag en Braassem. Naast natuur en werkgelegenheid is ons water een grote bron van recreatie en ontspanning. Dit krijgt komende raadsperiode speciale aandacht.
Verblijfsrecreatie gebeurt vooral op kleine schaal, maar wanneer dit in het landschap goed inpasbaar is geven we beperkt ruimte aan grootschaligere projecten, bijvoorbeeld op de locatie van Bootbeton. Om te zorgen dat we naast plannen maken ook plannen uitvoeren maken we hier in de gemeentelijke organisatie ruimte voor.
De komende periode wordt er opnieuw bepaald wat we verstaan onder ''recreatiegemeente''. We ondersteunen bij de ontwikkeling van inwonersinitiatieven op gebied van recreatie. Zoals bijvoorbeeld het zwemstrandje in Oude Wetering. Wij bieden hierbij ruimte voor kleedruimtes en voor toiletten in de openbare ruimte. Bij zwemstrandjes geven wij ruimte aan kleinschalige horeca. Om de actievere rol als gemeente te financieren gaan we toeristenbelasting heffen. Randvoorwaarde daarbij is dat de opbrengsten weer aan recreatieve investeringen worden uitgegeven.

Kaders, randvoorwaarden, opdracht college

- We maken samen met de ondernemers, inwoners en Stichting Kaag en Braassem Promotie een visie.
- Er is een raadsmeerderheid voor om de komende periode weer toeristenheffing toe te passen waarvan de opbrengsten in de recreatieve sector worden geïnvesteerd. Over de hoogte van het bedrag bestaan verschillende beelden bij de fracties daarom wordt het college gevraagd met een voorstel te komen.
- De gemeente gaat een actievere rol spelen bij het ontwikkelen van Kaag en Braassem als recreatiegemeente. Hiervoor wordt structureel budget vrijgemaakt.
- Er worden afspraken en een investering gemaakt over een grotere rol van bijvoorbeeld Stichting Kaag en Braassem Promotie vanwege hun kennis, efficiëntie en effectiviteit. Door de extra ondersteuning via de stichting te laten verlopen voor het binnenhalen van fondsen, crowdfunding en subsidies kan onze investering een vliegwieleffect hebben
- Op recreatief gebied willen we beter samenwerken en een netwerk opbouwen met andere recreatie-initiatieven in de regio zodat we de koppeling van onze omgeving met Kaag en Braassem versterken.
- Er wordt maximaal ingezet om, na de verkregen cofinanciering, de Tweede Sluis in Roelofarendsveen in deze raadsperiode daadwerkelijk te realiseren.
- Het huidige beleid voor het bouwen van recreatiewoningen met een maximum van 60m2 blijft behouden zodat we permanente bewoning ontmoedigen. Daarnaast brengen we in kaart hoeveel (particuliere)recreatiewoningen er op dit moment zijn zodat we dit kunnen betrekken bij de visie op recreatie.
- Aan de hand van het ruimtelijke toetsingskader voor de Braassemboulevard wordt opnieuw bekeken hoe de woningbouwplannen van Braassemerland aan kunnen sluiten op de (groen)ontwikkelingen in dat gebied.
- Om het genieten van de omgeving te ondersteunen wordt er de komende jaren extra geïnvesteerd in de aanleg van vrij liggende wandel-, fiets en ruiterpaden met minimaal 1 kilometer per jaar. Daarnaast worden routes met elkaar verbonden zodat er binnen de gemeente een aaneengesloten structuur ontstaat.
- Voor de ontwikkeling van recreatie in Kaag en Braassem is de aansluiting op de cultuurhistorische geschiedenis en de landschappelijke waarden van groot belang. Daarom bevorderen we de samenwerking tussen recreatie, agrariërs en land- en tuinbouw. De recreatieve ontwikkelingen zijn echter niet alleen voorbehouden aan ondernemers als vervolg- of nevenfunctie. Ook voor recreatieve ondernemers bieden we ondersteuning.
- In samenwerking met historische verenigingen werken we aan meer routes door de dorpen waar belanghebbende plekken en objecten gemarkeerd worden. Hiermee geven we uiting aan het erfgoed en de cultuurhistorie van ons gebied.
- Komende raadsperiode is er speciale aandacht voor water. Naast natuur en werkgelegenheid is ons water een grote bron van recreatie en ontspanning. Bij het ‘inkleuren’ van onze wateren, vaarwegen en oeververbindingen/ voorzieningen en hun recreatieve waarde moet ook gedacht worden aan beheer, handhaving, biodiversiteit etc. Dit wordt verwerkt in de Omgevingsvisie.
- De locatie van Bootbeton zien wij als een mogelijke locatie voor verblijfsrecreatie. Hierbij is de ontsluiting een groot aandachtspunt. Zowel een weg door de polder als de huidige ontsluiting via de Westerdijk lijkt niet ideaal.

Indicatieve planning

- Recreatieve visie ontwikkelen en laden van het merk voor Q2 van 2023.
- Toeristenbelasting invoeren bij de eerstvolgende bespreking van de belastingverordening.
- Visie op water bij de eerste herziening Omgevingsvisie.
- Verdere randvoorwaarden en kaders worden verwerkt in uitvoeringsplan, beleid en het ''merk'' Kaag en Braassem.

DUURZAAMHEID

Inleiding

De toekomst begint vandaag. Kaag en Braassem doet actief mee aan de energietransitie en de verduurzaming van Nederland. Dat is een grote opgave, waarbij de gemeente het niet alleen af kan. Veel beleid en middelen komen vanuit de nationale overheid. In de Klimaatwet is vastgelegd dat Nederland in 2030 49% minder CO2 moet hebben en Kaag en Braassem zal zich daaraan moeten committeren. De komende raadsperiode wordt verder invulling gegeven aan het tijdspad om dat doel te halen. Plannen dienen realistisch in hun ambitie te zijn en betaalbaar in de uitvoering. Hierin worden ook de investeringskosten meegenomen: keuzes moeten toekomstbestendig zijn.
Alle energie die bespaard wordt, hoeft niet betaald of verduurzaamd te worden. De gemeente pakt actief ruimte om inwoners te helpen met verduurzaming. Ook in de eigen bedrijfsvoering krijgt dat vorm.
Naast besparingsmaatregelen blijft het van belang te werken aan een duurzaam fijne leefomgeving voor onze inwoners. Ook in een veranderend klimaat moeten we droge voeten houden, verkoeling kunnen vinden en onze energie duurzaam kunnen opwekken. Daarnaast zal in de uitvoering en bij aanpassing van beleid de vraag gesteld moeten worden: 'Kan het duurzamer?'
Duurzaamheidsdenken wordt zo gemeengoed in het gemeentehuis.

Koers

Duurzame leefomgeving/huizen
Iedere inwoner van Kaag en Braassem heeft recht heeft op een veilige, groene en gezonde leefomgeving die uitnodigt tot bewegen, ontspannen en ontmoeten. In Kaag en Braassem willen we dit bereiken door bij de ontwikkeling van nieuwe wijken oog te hebben voor de (groene) inrichting ervan en in bestaande wijken te kijken naar verbeteringsmogelijkheden. We beseffen daarbij dat vergroening niet altijd te vereenzelvigen is met andere doelstellingen, zoals voldoende woningbouw, parkeren en infrastructuur. Daarom moet gezocht worden naar de juiste balans. Tot slot zien we dat, mede door extremere weersomstandigheden, klimaatadaptatie en waterberging steeds belangrijkere onderwerpen worden.

Energiebesparing
Alles wat je bespaart hoef je niet op te wekken/produceren, daarom is besparing en zuinigheid het belangrijkste speerpunt van ons duurzaamheidsbeleid. Om te komen tot duurzamere woningen en bedrijven zijn isolatie, led-verlichting, verduurzaming van productieprocessen en minder verspilling noodzakelijk. Dit vraagt naast eenmalige acties en investeringen om een verandering van denken en

misschien ook wel levensstijl. Bijvoorbeeld de verwarming een graad minder warm zetten, minder voedselverspilling en boodschappen kopen die van dichter bij huis komen of 'in het seizoen' zijn. Deze gedragsverandering vraagt om bewustwording en dit is waar we, samen met andere overheden, een rol kunnen spelen.

Afval verwerken/recyclen
Een belangrijke stap richting een duurzamere toekomst is het reduceren van afval en het circulair maken van ons leven en onze economie. Als gemeente kunnen wij hierbij een rol spelen, vooral door het goede voorbeeld te geven en bewustwording te creëren.

Biodiversiteit
De verscheidenheid aan soorten dieren en planten wordt lager. Van de naar schatting 8 miljoen soorten planten en dieren wordt volgens de VN 1 miljoen met uitsterven bedreigd. Daarnaast kan te veel van een soort ook voor problemen zorgen zoals te zien is bij ziektes als essentaksterfte of bij de eikenprocessierups. In Kaag en Braassem willen wij daarom ons steentje bijdragen aan de verbetering van de biodiversiteit.

Mobiliteit
We willen allemaal veilig en comfortabel kunnen reizen, nu en in de toekomst. Tegelijkertijd is ons verkeer en het transport van goederen verantwoordelijk voor bijna een kwart van de CO2-uitstoot in Nederland. Het is dus zaak om onze mobiliteit minder schadelijk te maken. We zetten als gemeente in op het bevorderen van openbaar vervoer, de fiets en elektrisch rijden.

Kaders, randvoorwaarden, opdracht college

- De gemeente werkt actief mee aan initiatieven om duurzame energie op te wekken. Hierbij wordt de openheid van het Groene Hart gerespecteerd.
- Bij herinrichting van openbare ruimte planten we meer bomen. Dit verkoelt bij hittegolven, draagt bij aan welzijn en helpt biodiversiteit.
- We onderzoeken welke versteende gebieden in de openbare ruimte we kunnen herinrichten. Hierbij is niet alleen oog voor het vergroten van groen, maar ook voor de infiltratie van regenwater bij toenemende stortbuien en het stimuleren van bewegen in de openbare ruimte.
- Bodemdaling en veenerosie leveren niet alleen voor de gebouwde omgeving problemen op, het veroorzaakt ook CO_2-uitstoot. In samenspraak met agrariërs, natuurbeheerders en het waterschap werkt de gemeente aan het beperken van die daling. Hier is extra ambtelijke capaciteit voor nodig.
- We geven een vervolg aan ontwikkelen van de warmtevisie, waaronder het opstellen van wijk-uitvoeringsplannen.

Duurzame leefomgeving/huizen

- Klimaatadaptief bouwen en vergroening in bestaande wijken, van scholen, pleinen en tuinen wordt gestimuleerd.
- Graag zien we dat bij nieuwbouw wordt nagedacht over het combineren van groen met andere functies. We realiseren enkele ‘groene’ parkeerplaatsen en speelplaatsen.
- Bij nieuwbouwprojecten maken we afspraken over duurzame bouw.
- We zorgen dat in nieuwe wijken (of bij grote herinrichting) regenwater zo veel mogelijk lokaal geïnfiltreerd wordt en opgenomen wordt in de openbare ruimte.
- We maken concrete afspraken met woningcorporaties over de verduurzaming van hun woningen, met aandacht voor energiearmoede en monitoren de nakoming.
- We stimuleren ondernemers mee te werken aan een biodiverse, kleurrijke en natuurlijke omgeving. Bijvoorbeeld door het aanleggen van bloeiende akkerranden en natuurlijke oevers.
- Voor elke boom die door de gemeente wordt gekapt wordt minimaal een nieuwe boom geplant.
- We stimuleren duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Energiebesparing

- Door informeren en stimuleren proberen we inwoners en ondernemers aan te zetten tot verduurzaming van hun woningen en bedrijven. We informeren inwoners bijvoorbeeld over subsidieregelingen die er zijn en (betaalbare) manieren om te verduurzamen.
- We gaan door met de inzet van energiecoaches. Zij geven inwoners inzicht in hun energieverbruik en helpen hen na te denken over besparing en verduurzaming.
- Voor nieuwe wijken kijken we samen met de netwerkbeheerders naar slimme energienetwerken, waarbij huishoudens overtollige duurzame energie onderling kunnen delen.

Grondstoffen en circulaire economie

- We blijven zoeken naar manieren om de afvalstromen die we inzamelen beter te (laten) scheiden.
- Tarieven voor niet gescheiden afval moeten in verhouding zijn met de kosten van de verwerking ervan, zodat scheiden wordt beloond.

- We bevorderen de circulaire economie door inwoners en ondernemers te stimuleren slim om te gaan met energie, water, grondstoffen en voedsel.
- We verduurzamen de gemeentelijke bedrijfsvoering verder.
- Waar mogelijk kopen we onze producten en diensten lokaal, duurzaam en circulair in.
- Om bewustzijn te vergroten willen we meer aandacht besteden aan Overshoot Day(bijvoorbeeld door het organiseren van gelegenheid voor inwoners, lokale initiatieven en bedrijven om de beste initiatieven om grondstof gebruik te verminderen en circulariteit te vergroten te presenteren aan de gemeente).

Biodiversiteit

- We gaan meer bloemrijke bermen aanplanten en het areaal aan plantvakken en bomen in woonwijken gaat omhoog (tegels eruit, planten erin). Dit stimuleren we ook bij particulieren. We kijken bij aanplanting van groen ook naar verscheidenheid in (inheemse) soorten. Bermen hoeven niet het hele jaar overal strak gemaaid te zijn. Bij groenonderhoud geven we biodiversiteit een kans, behalve als het nodig is voor de verkeersveiligheid.
- We willen het aantal tiny forests uitbreiden en groen met elkaar verbinden
- We kijken opnieuw naar het maaibeleid en gaan ook in gesprek met de land- en tuinbouw over maaien met als doel om de biodiversiteit te vergroten.
- We zien kansen om biodiversiteit te koppelen aan klimaatadaptief bouwen. Zodat we meer groene gevels en daken krijgen maar ook bij de bouw nadenken over meer nestgelegenheid voor vogels, vleermuizen en insecten.

Mobiliteit

- Als gemeente geven we het goede voorbeeld. Daarom zetten we in op het gebruik van dienstfietsen en vergroenen we het eigen wagenpark.
- We stellen een toekomstgericht plan op om te voorzien in voldoende laadpalen/snelladers voor elektrische auto’s.
- We stimuleren met de provincie en regio het gebruik van OV en fiets.
- We stellen, in overleg met de fietsersbond, een Top 10 fietsknelpunten op en de quick wins lossen we op.
- We kijken bij aanleg van infrastructuur naar de landschappelijke inpassing en mogelijkheden voor duurzaamheid.
- We onderzoeken hoe we parkeren kunnen combineren met het opwekken van duurzame energie (afdekken met zonnepanelen) en hoe dit te combineren is met bufferen van water.

Indicatieve planning

- In het uitvoeringsplan wordt een indicatieve planning opgegeven wanneer welk voornemen tot uitvoering komt, hiermee rekening houdend met ambtelijke capaciteit, beschikbare middelen en landelijke beleidsontwikkelingen.
- Voor het eind van 2023 presenteert het college scenario's voor uitvoering van 49% emissiereductie in 2030. Dit wordt vervolgens uitgewerkt tot een indicatieve routekaart. Bij de begroting volgt een jaarlijkse update van het lokale klimaatbeleid.

LAND- EN TUINBOUW / GEEST- EN FLORAWEG / DE BAAN EN SOTAWEG

Inleiding

Land- en tuinbouw
Een belangrijk deel van het grondgebied van Kaag en Braassem is in gebruik bij agrariërs en ook in de toekomst zal de land- en tuinbouw een grote rol blijven spelen. We zien de agrariërs als beheerders van het cultuurlandschap. De gemeente erkent het belang van het Groene Hart en ziet het belang van het open landschap. We willen duidelijke kaders meegeven om verrommeling van het gebied tegen te gaan. Een vitale innovatieve land- en tuinbouwsector is hierbij van groot belang. De opgave is om, vanuit de gedachte van uitnodigingsplanologie, met initiatiefnemers te kijken welke activiteiten mogelijk zijn.

Kaag en Braassem maakt onderdeel uit van de Greenport Aalsmeer; een unieke samenwerking tussen ondernemers, overheden en onderwijs. Hierin werken de glastuinbouwgemeenten rondom de bloemenveiling Royal FloraHolland samen op tal van gebieden. In de Greenport Aalsmeer willen we werken aan nieuwe mogelijkheden om tuinbouw een kansrijke toekomst te geven op thema's als duurzaamheid, kennis, logistiek, intensivering, huisvesting (van arbeidsmigranten), onderwijs en specialisaties.

Tuinbouwgebieden
Voor de vier duurzame tuinbouwgebieden geldt dat we de ondernemers willen ondersteunen bij de voortzetting en mogelijke uitbreiding van hun bedrijven. De (glas)tuinbouwlocaties die buiten deze duurzame tuinbouwgebieden en dus versnipperd door de gemeente liggen, willen we op den duur uit het buitengebied laten verdwijnen.

Geest- en Floraweg
Het bestemmingsplan 'Geestweg en Floraweg' wordt expliciet genoemd, omdat gezien de verkavelingsstructuur de kansen van tuinbouw in het gebied in de toekomst onder druk staat. Dit vraagt om een nieuwe visie. Hiervoor heeft al een participatiebijeenkomst met de ondernemers en inwoners van het gebied plaatsgevonden. Er moet een koers bepaald worden over de toekomstige ruimtelijke mogelijkheden in het gebied.

De Baan en Sotaweg
Ook dit duurzame tuinbouwgebied krijgt een expliciete vermelding. Voor het plangebied De Baan en Sotaweg wordt zowel door de Greenport Aalsmeer als door een aantal hier gevestigde bedrijven nagedacht over de toekomst. Ook hier – hoewel in mindere mate dan bij de Geest- en Floraweg – staat de toekomst van de tuinbouw onder druk. Er moet een koers bepaald worden over de toekomstige ruimtelijke mogelijkheden in het gebied.

Koers

Land- en tuinbouw
Van oudsher is de land- en tuinbouw (beeld)bepalend in onze landelijke omgeving. Naast de belangrijke economische positie van de sector, zijn de agrariërs de beheerders van ons open en ecologisch waardevolle landschap. Een rol waarin we hen graag ondersteunen. In lijn met onze recreatieve ambities geven we ruimte voor verbreding van de activiteiten, bijvoorbeeld in de vorm van boerenlandwinkels, een zorgboerderij of een bed & breakfast. Ook steunen we ondernemers die hun huidige bedrijfsvoering verder willen continueren, uitbreiden en/of vernieuwen.

Het is bekend dat de bodem daalt. We sluiten onze ogen hier niet voor en gaan de uitdagingen aan die dit met zich meebrengt. We willen in gesprek met agrariërs die nieuwsgierig zijn naar nieuwe vormen van landschapsbeheer en nieuwe vormen van boeren. We zoeken naar meerdere grondeigenaren in hetzelfde peilgebied die kennis en kunde beschikbaar stellen om in aanmerking te komen voor subsidies, bedoeld om deze transitie te maken. We hebben als gemeente een positieve grondhouding naar agrariërs die nieuwe vormen van landschapsbeheer en nieuwe vormen van boeren aanwenden. Daarnaast blijven we ons als gemeente inzetten voor omleiding van landbouwvoertuigen uit de kernen Leimuiden en Rijnsaterwoude via de N207.

De tuinbouwsector binnen onze gemeente is innovatief en omvangrijk. De komende jaren willen we samen met de sector, de Greenport Aalsmeer, LTO en Stichting Platform Tuinbouw Veenstreek, verder inzetten op een kenniscluster voor de tuinbouw. De doelstelling van dit cluster is niet alleen het vergroten van de innovatie en het verbeteren van de marktpositie, maar ook het gezamenlijk investeren in scholing en groenonderwijs. Daarnaast willen we met hen in gesprek over toekomstige ontwikkelingen en de gewenste ontwikkelingsruimte.

Geest- en Floraweg
Het huidige plangebied rondom de Geest- en Floraweg is aangemerkt als duurzaam tuinbouwgebied. Dit betekent dat er op die gronden alleen tuinbouwbedrijvigheid is toegestaan en in de bedrijfswoningen enkel gewoond mag worden door de agrariërs van dat betreffende tuinbouwbedrijf. We zien echter dat er al veel woonbestemmingen in het gebied aanwezig zijn en er veelvuldig een ander gebruik plaatsvindt binnen de glasteeltbestemming dan het vigerende bestemmingsplan toestaat. Wij willen bekijken in hoeverre het mogelijk is het bestemmingsplan aan te passen. We willen hier met inwoners, ondernemers, de provincie, de Greenport Aalsmeer en Stichting Platform Tuinbouw Veenstreek over in gesprek. Gezamenlijk moeten we huidige tuinbouwbedrijven een toekomstperspectief bieden. We sluiten onze ogen niet voor de maatschappelijke uitdagingen die er liggen. Denk hierbij aan realisatie van een bedrijventerrein, recreatie, natuur en woningbouw.

De Baan en Sotaweg
De toekomstbestendigheid van het duurzame glastuinbouwgebied rondom De Baan en Sotaweg staat eveneens onder druk. Net als bij de Geest- en Floraweg zien we ook in dit plangebied veel bestaande woonbestemmingen. Het is zaak dit niet langer als een belemmering te zien, maar als een feit/gegeven. Dat standpunt wordt het vertrekpunt om tot een toekomstvisie voor dit tuinbouwgebied te komen. Ook hier willen we met inwoners, ondernemers, de provincie, de

Greenport Aalsmeer en Stichting Platform Tuinbouw Veenstreek over in gesprek. De pilot de Baan Oost geeft hier op dit moment uitvoering aan in de vorm van het gebiedsgerichte programma waarin De Baan en Sotaweg één van de pilotgebieden is.

Kaders, randvoorwaarden, opdracht college

Land- en tuinbouw

- Door nieuwe technische mogelijkheden zetten we als gemeente in om de pilot van de drie polders; Waterloospolder, Blauwpolder en de Vlietpolder, doorgang te laten vinden. Deze pilots hebben als doel om de bodemdaling tegen te gaan door middel van technische mogelijkheden.
- De Ruimte-voor-ruimte-regeling de komende raadsperiode evalueren en eventueel herzien.
- De gemeenteraad vraagt extra inspanning op gebied van land- en tuinbouw.

Geest- en Floraweg

- Faciliteer de inwoners en ondernemers in dit gebied om deze koers te bepalen en bewaak hierbij de kaders die door de raad worden meegegeven. Zorg er voor dat er perspectief komt voor de ondernemers en inwoners en gebruikers van het gebied.
- Ga in gesprek met de Greenport Aalsmeer en de provincie om te komen tot een eventuele herziening van het vigerende bestemmingsplan (als er uit de gesprekken met stakeholders komt dat hier behoefte aan is) voor het gebied,. Houd hierbij rekening met de input van bewoners en bedrijven en geef daarmee antwoord op maatschappelijke en ruimtelijke uitdagingen die er spelen. Denk hierbij met name aan realisatie van woningbouw en eventueel ontwikkeling van bedrijven en/of recreatie in dit gebied waar de ontsluiting dit toelaat, met in het achterhoofd dat er tegenstrijdige belangen (kunnen) gelden in dit gebied.

De Baan en Sotaweg

- Faciliteer het gesprek met de inwoners en ondernemers en belanghebbenden in dit gebied om de toekomst en koers van het gebied te bepalen. Betrek hierbij de pilot van de Baan Oost en innovatieve plannen voor de toekomstbestendigheid van de nu aanwezige tuinbouwbedrijven.

Indicatieve planning

Land- en tuinbouw
Bij de start van het raadsakkoord werken aan de koers.

Geest- en Floraweg
Dit jaar komen tot een stappenplan voor de gehele raadsperiode. Dat stappenplan omvat participatie, gesprekken met de verschillende partijen en leidt tot een koersbepaling voor dit gebied uiterlijk deze raadsperiode.

De Baan en Sotaweg
Bij de start van het raadsakkoord werken aan de koers.

VEILIGHEID & HANDHAVING

Inleiding

Kaag en Braassem wil een gemeente zijn waarin de inwoners veilig zijn, omzien naar elkaar en weerbaar zijn.
Kaag en Braassem is een relatief veilige gemeente. Het regionale en gemeentelijke veiligheidsbeleid heeft afgelopen jaren een goede basis gevormd en zal in de komende jaren een update krijgen. In deze raadsperiode willen we daarom de nadruk leggen op het uitgebreider faciliteren van de uitvoering om daarmee beter in te spelen op actuele ontwikkelingen op het gebied van Veiligheid en Handhaving. De volgende drie thema's staan daarbij vooraan:

- Het aanpakken van ondermijning waaronder aanpak drugsproblematiek.
- Het vergroten van de weerbaarheid van onze inwoners en ondernemers.
- Het versterken van de verbinding tussen veiligheid en het sociale domein.

Deze thema's kunnen elkaar met een geïntegreerde aanpak versterken.

Koers

De raad verwacht dat ondermijning een steeds grotere invloed krijgt in onze gemeente. Immers, we zijn een landelijke gemeente, centraal gelegen en met goede uitvalswegen. De aanpak daarbij zal zich concentreren op het intensiveren van (integrale) controles op het gebied van o.a. illegale bedrijvigheid, adresfraude, uitbuiting, drugs en drank misbruik bij horeca en bij evenementen. Daarnaast wil de raad inzetten op verdergaande handhaving op ruimtelijke ordening. Denk hierbij aan afwijkend gebruik van het bestemmingsplan en bijvoorbeeld handhaving op permanente bewoning van recreatiewoningen.
Voor een veilige gemeente is de actieve inzet van alle inwoners nodig. Bewuste inwoners en ondernemers die weerbaar zijn tegen (online) criminaliteit, zijn zelfredzaam en meer bewust van risico's. De raad wil dit faciliteren door laagdrempelig te blijven communiceren.
Het versterken van de verbinding tussen veiligheid en het sociale domein is hierbij belangrijk.. Denk dan aan jeugd, personen met verward gedrag, arbeidsuitbuiting e.d., waarbij het kernteam en team handhaving periodiek integraal gaat overleggen. Jeugdwerk kan hier ook een rol in spelen.

Kaders, randvoorwaarden, opdracht college

We volgen en investeren in veiligheidsontwikkelingen en streven naar een duurzame en effectieve samenwerking met onze ketenpartners.

De raad wil graag investeren in handhaving en zichtbaarheid. De zichtbaarheid van de BOA's is nu ongeveer 14,5 % en dit moet naar minimaal 20% zoals opgenomen in de veiligheidsmonitor.
De gemeenteraad constateert dat de politie steeds vaker tijd kwijt is aan oneigenlijke taken. De raad geeft het college opdracht om met de politie in gesprek te gaan met als doel om te kijken of de gemeente daar een rol in kan of wil spelen.
We verzoeken het college om te onderzoeken of een eenmalige financiële investering in analyse van ondermijning effectief kan uitpakken, naar het model van gemeente Lisse.
Communiceren over (on)veiligheid doet op zichzelf het eigen gevoel van veiligheid afnemen, wij begrijpen dat het college hier gedoseerd mee om gaat. Keerzijde hiervan is dat de raad niet altijd met de juiste urgentie kan oordelen over de veiligheid binnen Kaag en Braassem. We geven het college de opdracht om de raad hier de komende periode meer mee te nemen.

Indicatieve planning

Het is de wens van de raad om zich de komende jaren met name op de bovenstaande thema's te richten en na twee jaar in de veiligheidsmonitor een verbetering te zien in het veiligheidsgevoel van onze inwoners.
Investeringen in veiligheid moet bij voorkeur zo snel mogelijk gedaan worden, bijvoorbeeld met het aannemen van BOA's en het organiseren van gerichte voorlichtingsbijeenkomsten.
De recent opgeleverde veiligheidsmonitor 2022 kan dienen als basismeting van het veiligheidsgevoel van onze inwoners. Doelstelling is na twee jaar een verbetering te laten zien. Bij behandeling van de veiligheidsmonitor in de raad in september 2022 kan dit wellicht verder uitgewerkt worden.

REGIONALE SAMENWERKING

Inleiding

Kaag en Braassem blijft een zelfstandige gemeente, maar met het oog op de toekomstbestendigheid, de toenemende complexiteit en omvang van de opgaven hecht Kaag en Braassem grote waarde aan regionale samenwerking en krachtenbundeling. We zoeken naar samenwerking in regionaal verband als dit voordeel oplevert bij vraagstukken die complex of kostbaar zijn. Samenwerking is vaak effectief en onvermijdelijk, maar afspraken moeten wel democratisch zijn gemaakt en controleerbaar zijn. Dit is een uitdaging die de komende periode extra aandacht krijgt.
Als middelgrote gemeente binnen de randstad moeten we slim samenwerken om de verschillende opgaven het hoofd te bieden, sommige opgaven lenen zich meer voor een regionale dan een lokale aanpak. De gemeente is verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen, dit is niet anders als deze door een verbonden partij wordt uitgevoerd.
We maken per onderwerp een keuze welk samenwerkingsverband het meest passend is. Bijvoorbeeld in de Rijn- en Veenstreek met de gemeenten Nieuwkoop en Alphen aan den Rijn, met Holland Rijnland en in de Greenport Aalsmeer voor de samenwerking op het gebied van de sierteelt en in het cluster Zuidwest van de Omgevingsraad van Schiphol.
Om meerwaarde te kunnen creëren voor onze kernen is het de komende periode van belang dat we ons in de regio constructief, proactief en kritisch opstellen.

Koers

De komende periode verstevigen we de positie en lobbykracht van Kaag en Braassem zodat we zowel regionaal als bovenregionaal mee spelen en onze stem laten horen. Daarom actualiseren we de Regionale Agenda Kaag en Braassem om zo te sturen op de inhoudelijke besluiten, en de financiën van onze samenwerkingsverbanden. Door in ons eigen beleid scherpe keuzes te maken kunnen we meer invloed aan de voorkant uitoefenen.
We gaan strategisch bepalen welke doelen met regionale samenwerking dichterbij moeten komen. Hierbij zoeken we dan de gewenste samenwerkingspartner.
We zien een toename van samenwerking in de regio. Voordat we nieuwe samenwerkingen aangaan vragen we ons altijd af: 'lokaal waar het kan en samenwerken waar het moet of verstandig is'.

Kaders, randvoorwaarden, opdracht college

- We actualiseren de Regionale Agenda Kaag en Braassem, waarbij aan de hand van onze doelstellingen samenwerking wordt gezocht. Door zelf scherp te bepalen welke kant we op willen kunnen we hier samen met de regio aan werken.
- Het college maakt per verbonden partij aan de raad inzichtelijk waarom we samenwerken. Dit wordt onderbouwd door een sterkte-zwakte analyse gecombineerd met maatschappelijke en financiële impact van de keuzes.
- Het college zorgt voor een uniforme verslaglegging aan de raad van alle verbonden partijen. Dit gebeurt door reguliere updates in een compacte vorm waarin de highlights aan de orde komen. Deze updates krijgen een vaste frequentie. De frequentie en vorm worden jaarlijks in overleg tussen raad en college geëvalueerd.
- Als er sprake is van actuele wijzigingen dan praat het college op eigen initiatief de raad bij.
- Het college speelt een actieve regierol binnen de verbonden partijen en samenwerkingsverbanden. De samenwerking is van onszelf. We moeten zelf aan de slag aan de hand van onze eigen visie en doelen.
- Regionale samenwerking mag niet een los thema blijven maar bij elke voorstel moet de samenwerking met de regio in kaart worden gebracht en duidelijk gemaakt met welke partners wij samenwerken en waarom.
- We zien binnen de raad verschillende invalshoeken over de deelname van raadsleden aan besturen van verbonden partijen, indien toegestaan. Er is een meerderheid voor om de vertegenwoordiging verbonden partijen door het college te laten plaats vinden.

Indicatieve planning

Wij verwachten bij elk uitvoeringsplan een onderdeel regio. En aan de hand van alle uitvoeringsprogramma's zal er een regionale agenda moeten komen. Wij verwachten dat deze in Q1 van 2023 gereed zal zijn. Daarnaast vraagt regionale samenwerking een constante dialoog met de raad.

HOLLAND RIJNLAND
WAAR DE RANDSTAD TOT BLOEI KOMT

FINANCIEN

Inleiding

Geen taken zonder knaken! Een gemeente kan haar taken niet goed doen als er niet voldoende budget is. De afgelopen raadsperiode is er vooral ingezet op het versterken van de algemene reserve EN het realiseren van een aantal ambities. Het proces wat daaraan vooraf ging was om met de gehele raad keuzes te maken in de prioritering van de gezamenlijke ambities naast de reguliere werkzaamheden. Terugkijkend hebben we mooie ambities waar kunnen maken: IKC's, opknappen winkelplein, vergroening van de openbare ruimte en de aanleg van Tiny Forest's.
De algemene reserve is gegroeid van 11 miljoen naar ruim 20 miljoen. En dat biedt kansen!

Vanuit de rijksoverheid zijn er ook meer taken richting de gemeenten gegaan echter het bijbehorende budget ging niet altijd 1 op 1 mee. De algemene uitkering vanuit het rijk heeft de afgelopen jaren steeds weer aanleiding gegeven tot discussie; meer geld erbij of nee toch weer niet. Op dit moment vindt er nog steeds overleg plaats tussen de VNG en BZK over de herverdeling van het gemeentefonds. Zoals het er nu voorstaat zijn wij voordeelgemeente maar definitief is dat nog allerminst. Verder zijn er nog steeds onduidelijkheden met betrekking tot jeugdzorggelden en de opschalingskorting. Alles overziend is er meer financiële ruimte gecreëerd maar blijven er onzekerheden.

De nieuwe raadsperiode gaat van start en er zijn in dit raadsprogramma veel nieuwe ambities geformuleerd, al dan niet met financiële gevolgen. De grote vraag is: Hoe gaan we deze zaken allemaal mogelijk maken? Wat is er voor nodig? We vragen het college bij het opstellen van een uitvoeringsprogramma de concrete uitvoering ook financieel door te rekenen. Vervolgens zullen we als raad het gesprek voeren over prioritering en budgettering.

Koers

- Een realistische meerjarenbegroting: waarbij we op zoek gaan naar structureel meer ruimte in de begroting om ambities te kunnen betalen.
- (Aansluiten bij de gebruikelijke berekening van de weerstandsratio (alleen incidentele effecten berekenen)) waardoor meer ruimte wordt gecreëerd in de lopende begroting.
- We vragen het college bij het uitvoeringsplan een voorstel te doen met betrekking tot het aan te houden eigen vermogen om risico's af te kunnen dekken en de incidentele weerstandsratio te

verhogen. Vervolgens zullen we hier als raad voor de huidige raadsperiode een besluit over nemen.

- Proces risico kwantificering upgraden en toegroeien naar het uitgangspunt dat er zo min mogelijk PM posten in de begroting worden opgenomen.
- Lokale belastingen en heffingen/leges in 4 jaar naar 100% kostendekkendheid brengen, voor o.a. de afvalstoffenheffing handhaven we het huidige beleid.
- Bij participatietrajecten zijn we vanaf het begin helder over het (taakstellende) budget, zodat de verwachtingen over en weer helder zijn en teleurstelling voorkomen worden.
- Waakzaam blijven op de begrotingen van onze Gemeenschappelijke Regelingen.
- Belastingen/heffingen worden de komende raadsperiode niet verhoogd, alleen geïndexeerd met de inflatiecorrectie.
- Bij nieuwe grondexploitaties wordt vanuit scenario's (met financiële consequenties) met de raad het gesprek gevoerd over de meest wenselijke ontwikkelingsrichting.

Kaders, randvoorwaarden, opdracht college

- Specialist/bureau inhuren om samen met ambtelijke organisatie het huidige risico kwantificeringsproces te beoordelen en te bekijken of hier nog verbeteringen of andere werkwijze wenselijk kan zijn.
- We begroten actueel en realistisch. Bij begrotingswijzigingen wordt rekening gehouden met een integrale afweging van ambities en begrotingsruimte.
- Raadsvoorstellen voorzien van dilemma's en keuzes.
- Nader onderzoek naar bestedingen in, en meer sturingsmogelijkheden, op sociaal domein om koers hierin verder te kunnen bepalen qua taakstellende budgetten en dempende effecten op overschrijding. (SLA's, risico's en risicodragers).
- Ambities vanuit het raadsakkoord in kaart brengen, voorstel tot prioritering in mogelijkheden, tijd en financieel.

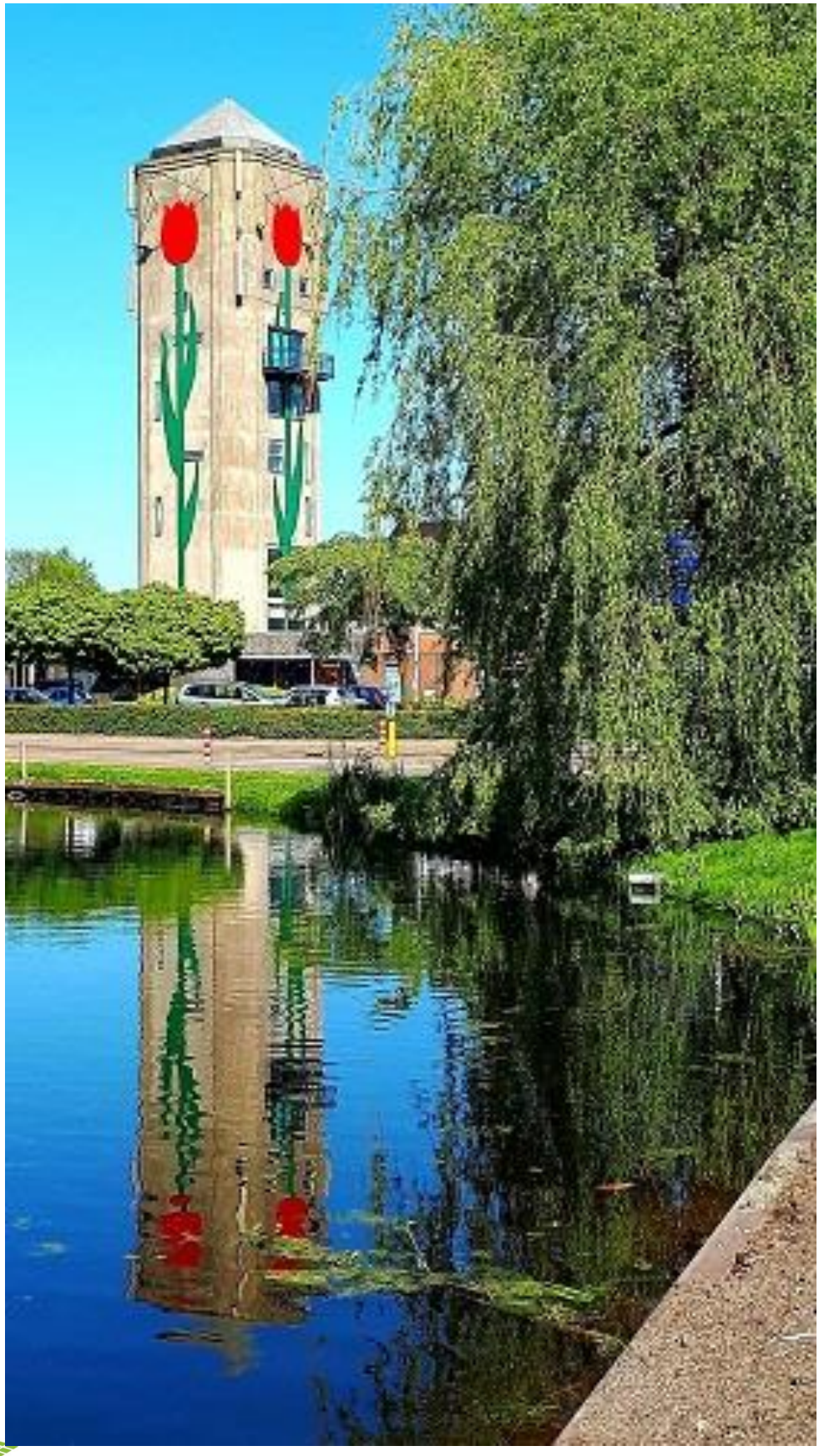

HOOFDSTUK 2: HET SAMENWERKEN IN DE RAAD

Spelregels
Tijdens het informatietraject heeft er met de onderhandelaars een bespreking plaatsgevonden over hoe kan en moet worden omgegaan met spelregels voor de samenwerking. Daarbij is er met elkaar gesproken over hoe ieder de samenwerking heeft beleefd en wat daar aan kan worden verbeterd. Tijdens deze bijeenkomst is getracht om impliciete veronderstellingen en fatsoensnormen expliciet te maken.
Gezien de uitgesproken intentie om de komende vier jaar op een constructieve en prettige manier samen te werken, was het zinvol om te spreken over de samenwerking. Daarbij is duidelijk naar voren gekomen dat er juist op het gebied van de omgangsregels nader tot een uitwerking moet worden gekomen.
Uit de genoemde bespreking zijn onder andere de volgende opmerkingen naar voren gekomen:

- We spreken met mandaat
- We helpen elkaar in stelling te komen
- We stellen open vragen
- We discussiëren in de Raad
- We bellen elkaar bij gedoe
- We zorgen voor onderbouwing bij bezwaar
- We zijn open over breekpunten
- We betrekken ambtenaren alleen voor technische info en niet bij gesprek in de raad

De voorzitter van de raad krijgt en heeft de rol om de afspraken en de spelregels te bewaken. Maar dan moet helder zijn welke spelregels er zijn. Daarom moeten deze spelregel verder worden uitgewerkt en vastgelegd. De raad zal dat als volgt oppakken:

- Alle afspraken met betrekking tot samenwerking inventariseren, aanvullen en categoriseren.
- De afspraken, uitgangspunten en spelregels eerst in een werkgroep bespreken en met hen een sessie voorbereiden om dat met de gehele raad te bespreken en uiteindelijk vast te stellen.
- Jaarlijks dit afsprakencomplex met en in de raad evalueren. Hierbij wel als uitgangspunt nemend dat de voorzitter van de raad (burgemeester) een logische mede-initiatiefnemer en bewaker is dit proces, maar ook dat de raad zelf daar een verantwoordelijkheid in heeft.

Toegankelijker systeem
Er is behoefte aan een efficiënte, effectieve en uitnodigende vergadercultuur en -structuur in een toegankelijk systeem met duidelijke en leesbare stukken. Hierover zijn door de vijf partijen de volgende suggesties ingebracht tijdens de verkenningsgesprekken:

- Er moet voldoende ruimte zijn voor het juiste debat over beslispunten en duidelijke raadsvoorstellen.
- Er moet voldoende voorbereidingstijd zijn voor raadsvoorstellen waarover een mening moet worden gevormd.
- Er moet voldoende ruimte zijn om zowel beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming op een juist moment plaats te laten hebben. Dit kan zowel op de avond zelf op verschillende avonden.
- Inhoud moet zoveel mogelijk worden gecombineerd en gekoppeld aan de mensen die daar interesse in hebben.

- Niet alle onderwerpen hoeven behandeld te worden en kunnen vooraf tot hamerstuk worden bestempeld.
- Vergaderingen worden niet onnodig belast met vragen of gesprek over dingen die niet op de agenda staan, daar eventueel een andere vorm voor vinden.
- Voorzitters zijn niet per se noodzakelijk in te vullen door partijen, maar kunnen ook op een creatieve manier door externen worden ingevuld.
- Bij onderwerpen waar nog geen raadsvoorstel aan ten grondslag ligt, of die een meer benen op tafel karakter hebben, moeten er vooraf scherper worden aangegeven wat er van de raad wordt verwacht (context en kaders).
- Parallel vergaderen moet mogelijk zijn, dit vraagt vertrouwen in elkaar of als er iemand niet bij kan zijn, zou dit zelfs kunnen worden toevertrouwd aan collega raadsleden van andere partijen.
- Vergaderingen kunnen vaker op locatie plaatsvinden.
- Hybride vergaderen moet kunnen voor overleggen en bijpraat sessies waarbij iedereen op elk moment en elke plek zou moeten kunnen aansluiten.
- Laat de driehoek de agenda voorbereiden en bepalen wanneer, wat en hoe dingen moeten plaats vinden, zodat het presidium hier op hoofdlijnen over kan besluiten.

Samenvattend kan worden gesteld dat het vergadermodel niet rigoureus anders hoeft te worden, wel is er verbetering en meer duidelijkheid nodig om het systeem toegankelijker te maken. De raad staat daarom het volgende voor ogen:

- Op basis van bovengenoemde uitgangspunten bekijken hoe de verdere verbetering vorm kan krijgen.
- In overleg met het presidium zal de griffie samen met een afvaardiging of werkgroep uit de raad komen met concrete voorstellen en plannen.
- De voornoemde plannen en voorstellen zullen voor zover noodzakelijk in het Reglement van Orde worden verwerkt en procedures zullen daarop aangepast worden, Daarnaast zal worden gekeken welke acties nog meer nodig zijn om ervoor te zorgen dat iedereen op de hoogte is van deze afspraken.
- Er wordt gestreefd dit zo snel mogelijk na de zomer te realiseren, zodat het samen kan oplopen met het raadsakkoord en er aansluiting gevonden kan worden bij de denk- en handelswijze van dat akkoord.

Kaag en Braassem